

A NOSA TERRA

BOLETIN DECENAL

Idearium da Irmandade da Fala en Galicia e nas colonias galegas d'América e Portugal

PREZOS DE SUSCRIZION

Na Cruña ó mes, 40 cts.
Coste d'un núm. 15 »

Fora, trimestre, 1'50 pts.
América, id. 2 »

Pagos adiantados

Redacción e Administración: PRAZA M.ª PITA, 17, baixo (Irmandade da Fala)

Número 100

A CRUÑA 15 DE SECEMBRO DE 1919

TRABUA LIBRE

FALEMOS TODOS CRARIÑO

Señor Director de A NOSA TERRA.

Na Cruña.

Distinto irmão: Eu, o mais humilde dos nazionalistas galegos, contando co'a sua licença, que coldo non ba faltarme, sinto verdadeiro formigueo de falare catro cousas c'os leutores d'este boletín, único independente e moderno, entre tódol-os da nosa desgraciada Terra.

Nado en Lugo, na cidá morta, orfa de todo sentimento de rebeldía e de toda inquietude espiritoal, oxe hei eirguer a miña voz para facer unhas poucas preguntas, que agardo saberán contestar vostedes os mais sinificados linguaxeiros do galeguismo puro e sen mácula.

¿Crén os nazionalistas sinceiros, os que viven no sacrificio pol-a causa, os que dan as costas ó éxito persoal e conecen ós arrivas que xurden no noso campo com'a cizaña nos trigaes, que o leonardismo agora en candeiro pode ser un xeito liberador da Patria escravizada?

¿Están disportos os nazionalistas sinceiros que trouxeron as galiñas do galeguismo a entregárense a D. Leonardo Rodríguez en corpo e l-alma? Eu vexo mol de perto a este siñore. Quizais coma non'o ven na Cruña nen n'outras partes. E coldo de mín que falando craro é coma se despexan as brétemas da incógnita.

Don Leonardo estivo con Besada, logo de facerlle o amore n'illo *témpore* a Canalejas, hastra que veu que celbándose de Besada, podería xurdir nas suas ansias de medro. Foi logar tenente de Besada con'tras Irmandades. Cando representantes esgrevios d'estas foron a Barcelona, D. Leonardo aldraxou ós irmandiños, chamándolles cipayos dos catalás, dende unha tribua noxentamente caciquil de Vilalba. E inda non reficou as suas verbas, o que non é ostáculo para que algús dos alcumados de cipayos e senegaleses lle rendan culto, o agarime e o adulen c'o propósito de medrar á sua sora.

Para D. Leonardo foron cipayos e senegaleses Porteiro, Lousada, Diéguez, Ribalta, Baret, Sanz, Villar Ponte, Pena Novo, Cabanillas, Quintanilla e cantos sempatizaban con estes propagandistas puros. E este aldraxe inda se non lavou; e se nos peitos dos nazionalistas galegos hai unha adicación de dinidá, qu'esto sinifica entregarse a D. Leonardo incondicionalmente, c'o que se demostraría que voivíamos á política vella, devota do mito d'autoridá, provinciana, laberca, na que un exministro val mais que intelectuaes e artistas precusores, gardadores e impulsosores d'un santo movemento que inda mais que político é social e integralista, d'aquela eu doerime do ben perdido; procamarel o irredentismo galego ad perpetuam.

Don Leonardo foi besadista namentras o besadismo pareceulle escada. Abandonou a a D. Augusto logo. Colleuse do brazo do señor Cambó hastra conquerir a carteira d'Abastos. Apreixou finalmente o romanonismo. ¿Coma medio pra chegar a un fin? Quizais. Mais este fin non pode ser a rederzón de Galicia, non pode ser o desprazamento do caciquismo, a imprantación da cidadanía soberana.

Xa o chamarse romanonista un home novo, é d'abordo para arredarse d'él cantos selan siñores moraes. Mais chamarse romanonista e por en práctica todol-os recursos e xogos da política vella, alardeando de bó galego e de rexo galeguista, xa equival a afiadre o chinismo a viveza madrileñeira. E se hai galeguistas que a un home de somellante xeito o sigan incondicionalmente, eses galeguistas xa non o nome de cipayos merecen, senon outro moito pior cen veces.

Don Leonardo—é un segredo a berros por acó—aspira a conquerir o cacicato que Besada tiña na provincia de Lugo; a facer unha nova conxunción con tódol-os xefiños das talas luguesas, un pauto con todol-os representantes do garcipretismo, o idoneismo, etc.. Aspira inda mais: a traguernos a Galicia, *patrioticamente*, unha nova oligarquía das apodrecidas no turno de grifo e vaso: o romanonismo que na nosa Terra non atopara hastra d'agora logar xeltado onde xermolar e reproducirse.

Dou Leonardo, home novo d'ideias e procedimentos novos, logo de trillar en Chantada e mais en Lugo, foi a Viveiro para porse d'acordo c'o cunheiro d'alí (que no congreso, datas atras, falou combatindo as arelas da Asambleia de Pontearas) sobr'o reparto da provincia. Don Leonardo val facer un galeguismo redentor entendéndose c'o Lezcano, clervista, diputado por Mondoñedo, c'o Souto Regueira, albista, c'o Bustelo, de Ribadeo, romanonista. Don Leonardo val redimire a Vilalba do brazo de Vitorliño Basanta, fillo do cacique perpetuo d'aquela vila.

Todo esto ¿é compatibre c'o idearium galeguista? ¿Poden os nazionalistas galegos sentir somellante política? Felto D. Leonardo xefe d'un partido político de tal xeito, ¿non resultaría un novo desengano para a mocidade galega a atuación d'ese partido?

O que queira conecer a moderna e pura política de D. Leonardo, que veña a Lugo. E non falgades caso das suas *Gacetas*. Galeguismo non partidista, seguindo a D. Leonardo, e imposibile predicalo en liñas d'imprenta.

Pensen, pensen ben tódol os bos galeguistas. Non calan no vello vicio de sentirse apavados ante o brillo d'un exministro. Hai que matar d'unha vez o chinismo espiritoal que

hasta agora levamos con nosco. (¡Vede, vede os ambiciosiños coma s'agarran ao leonardismo!)

E mais nada, siñor direttore. Seu decote).

JUSTO RODRÍGUEZ PALEO.

Lugo, 10 de Setembro de 1919.

O Sr. Rodríguez Paleo, rapz namorado da sua terra coma poucos, mandounos a carta que antecede. Non podíamos deixar de publical-a. Publicámol-a sen facernos solidarios d,ela. E dirémolo porqué.

Proxima a xuntanza da II Asambleia Nazionalista, hai que agardar os acordos dos representantes de tódol-os grupos nazionalistas sobre a política a seguirnos. Aqueles acordos determinarán o criterio d'este boletín respecto o leonardismo, o maurismo, etc.

Por iso non contestámol-as preguntas do querido irmán Sr. Rodríguez Paleo. Publicamos, sí, a sua carta, coma publicaremos cantas cartas d'interés xeneral, nas que non haxa aldraxes persoales, se nos manden, inda que ataquen o noso credo ou s'amostren, razonándoo, desconformes con éle.

A NOSA TERRA inda non dá sua opinión sobr'este particulare.

PARA «A NOSA TERRA»

Unhas horas da noite no mar

A Srta. Camila Sánchez

Era unha noite de lua brilladora. O resprandore parpadexan n'as augas d'a gran ría, mentras as pequenas embarcacións nos traballos nocturnos a pesca camifian entre as ondías. Os mariñeiros docemente e con amore cantan os cantares d'a terríña, espallándose o soldo pol-a ría enteira ate a veiriña, onde as olas morren marmulando en crara espuma. Os vapores c'as luces nas pontes desvaldas, dormen e descansan d'a fatiga d'as tempestades que n'outros tempos teñen pasado.

De terra chegar'en doces e melnosos soldos, as cántigas d'uns coros galegos. Outras veces é unha galta a que desfai o silencio, c'as pezas da melancolía d'a nosa música galega, que chega a alma d'os que sinten e queren o noso, mais que o de outras nazóns.

O mar agora tan calmifio, non parece o mar de sempre, non parece o mar c'ando ruxe como unha fera, nin tampouco o mar de tempestade. E como a xente; unhas veces mol boas, outras endiabradas. O mar barulleiro, o mar que ferido dimpois que o barco pasou, chora marmulando pol-a popa, e si é denoite brilla como si fora prata...

M. PORTO CASAS.

Villagarca.

¡FRANCIA, TAMÉN!

O 19, 20 e 21 d'este mes faceráse en Marsella unha Asamblela rexionalista con representantes de moitos departamentos franceses.

Os provenzaes pedirán ali unha autonomía grande. E tódol-os axuntados teñen mentes de solicitar o Goberno a reforma constitucional.

Para os absurdos centralistas hespañoles xa non o mal exemplo do unitarismo francés vai ficar en pe.

¿Non é tempo xa que para imitar a Francia se nos descentralice?

IMPRESIONS DE UN VIAXE

Compenetración espiritual Galaico-Lusitana

Amigos entrañables, da Terra nativa, tan agarimosos como tantos outros que teño na que, dende a infancia, é a miña Patria adoptiva, lembraron-se do meu modesto nome, pra incluílo entre os prestixiosos que tñían de formaren a primeira lista dos membros efectivos d'unha Corporación científica e literaria.

Aceptado por min ese honore, alada recoñecendo-o inmerecente, fixen formal promesa de ire o mais axiloso posible a tomar posesión do lugar que co número 19 (dous postos despois do ex-Presidente da República Portuguesa doctor Bernardino Machado) tñía-se-me asignado.

Mas como nunca a realidade val d'acordo co os propósitos, estos ficaron-se en taes, até que, poucas datas fai, puideren realizalos.

Puxen-me, pois, en camiño, e aló fura disposto a rendir-lles o sincero tributo de gratitudade, sin contar con que esta, tñía de se agrandar extraordinariamente, como suceden, ante novas e inesquencibres probas de agarimo.

Fique estro pra min, xa que a min só corresponde ter presente na memoria as mercedes recibidas, e demos publicidade a outras impresions recollidas na miña memoríable excursión e n-as que aquí conven saber.

Teño de señalar que aquel mútuo desconocemento en que Hespaña e Portugal viviron por algúns séculos, vai cedendo a un sincero desexo de aproximación espiritual.

Todos sabedes xa do acto a que asistín en Viana do Castelo.

O dño presidente do Instituto Histórico do Minho, D. Jnhari Cayetano Silva Campos, doume a benvida ao meu ingreso n-aquela Corporación, n-un discurso cheo de erudición, baseado n-un coñecemento complotado da nosa literatura.

E era de ver como era apreclado e saboreado por toda a concurrencia con tanto intrés como si algo propio tratarase.

Oñ despóis a non poucase cultas persoalidades o seu desexo de poseer pra a su lectura, a tal disertación.

Ao expoñer no meu discurso de ingreso, o parentesco, a semellanza das cántigas gallegas do povo e as portuguesas, o auditorio seguía as miñas palabras con gran intrés. E ao recitar cántigas d'acó e d'aló, análogas na forma, o motivo e o xénero, eran visíbles as probas de complacencia.

Vín tamen aqueles intelectuales c'os que me relacionei ali, conecían os mais d'eles, aos poetas, pensadores e sabios galegos.

Tanto é así, que fai pouco mais d'un mes, casi que toda a prensa gallega reproduxo tra-

ducida, unha fermosa sembranza do señor Murguía, publicada en Vianua polo señor Silva Campos.

Finalmente, o segredário do Instituto Histórico e da Cámara municipal de Vianua, señor Julio de Lemos, un dos mais outos espríminhos, expresava-me o desexo vivísimo do Instituto de estreitar cada vez mais as relacións coa intelectualidade galaica, ansiando ter na sua Biblioteca as obras, no maior número posible, producidas pol-a nosa intelectualidade.

Esta foi a mais fonda das impresions da miña visita a patria do gran navegante Frei Gonçalo Velho, en cula casa nativa funciona, por cesión da Cámara Municipal vianense, o Instituto Histórico do Minho.

¿Non e dina esa aspiración, de que os intelectuales gallegos correspondan a ela?

AVELINO RODRÍGUEZ ELÍAS.

N-as praias

N-as praias de todol-os mundos xúntanse os nenos. O ceo infinito encálma-se sobre as suas cabezas; a auga, impaciente, alborota-se.

N-as praias de todol-os mundos, os nenos xúntanse ridentes e bailando.

Fan casinhas de area e xogan c'as cunchas. Seu barco é unha folla murcha que botan, surrintes, na vasta profundidade. Os nenos xogan n-as praias de todol-os mundos.

Non saben nadar; non saben votar as redes. Mentras o pescador de pelras afonda-se por elas, e o mercader navega n-os seus navíos, os nenos collen pedriñas e volven a tiral-as. Non buscan tesouros escondidos, nin saben votar as redes.

O mar érgue-se, n-unha gargallada, e brila pálida a praia surrinte. Ondas asesinas cantan aos nenos baladas sin sentido, o mesmo que unha nai que mecera o seu fillo no berce. O mar xoga c-os nenos, e, pálida, loce a sursisa da praia.

N-as praias de todol-os mundos xúntanse os nenos. Roda a tempestade pol-o ceo sin camiños, os barcos naufragan no mar sin rutas, anda solta a morte, e os nenos xogan. N-as praias de todol-os mundos xúntanse, n-unha gran festa, todol-os nenos.

RABINDRANATH TAGORE.

Prégase a todol-os suscriptores que non reciban o noso boletín manden a queixa ao adeministrador pra facer a reclamación no correo.

Prégase asimismo a os que teñen a suscripción en descuberto, remitan o importe pol-o xiro postal.

Ños Irmans da Fala da Cruña

As "Irmandades da Fala" coldan preciso a sua intervención na vida dos povos, pra conqwerimento do seu ideal. A "Irmandade,, da Cruña, comenzou xa os traballos preparativos pra prolsima loita, e fai saber a todol-os irmáns e simpatizantes da nosa Santa causa, maiores de 25 anos, a obriga de axudar na medida das suas forzas,

Horas de oficina, de 9 a 11 da noite.

A SEICIÓN POLÍTICA.

ORTOGRAFIA FONETIKA

Estou con Ribalta. E preciso pensar en un-a ortografía galega. Estamos nun período de rreboluzión, enke kada un eskribe a sua maneira, e iso non pode seguir, si se llá dar forza o noso idioma. ¿Ken se mete adprender un-a lingua ke pola sua anarkia ortografika bolbe parbo o ke a eskribe?

Ningen, iso e ben zerto. Pois antón, estamos no deber akeles ke sentímos o amor a nosa terr, e ke semos kapazes de fagelo, de posier mans a obra.

¿E kal a ser? ¿A etimoloxik? ¿A fonétika? Estou en ke debe ser a fonétika.

¿Porke?—Porke a etimoloxia e un-a kousa a parte da ortografía pra estudar os ke se adiken a llo; porke e konprkada e non ten sentido komún; porke se perde un tempo prezloso adprendendo tontarias e mesmo parés kos maístros estan facendo bultra dún.

¿E porke sendo de sentido komun e tan boa, non botou raíces a fonétika en ningun-a parte do mundo?

Pois está ben kraro. Por egoísmo dos eskritores. Eles eran os ke a podían inprantar, mais biron sempre ke pola sua fazillidade e súpeta konpresión, abia traer tras de si, un número molto maiore de eskritores (toda ke estes foran malos) e feria o amor propeo e o amore as letras. Isto por parte dos ke abian usar. Agora por parte dos ke abian fager, akeles profíns bellos ke tanto traballo leban en adprender akilo, o pensar ka ortografía, debe estar a altura da intelixencia de un neno, e ke non tñía mereto ningún, o sabela tornarianse tolos e tremerlase afogados nos sabios sillons.

Por outra parte ¿porke imos nos ser sempre, os ke bamos derradelros, e imitando e facendo o ke fan os mais? Si os ingleses ou os franzezes fixeran a sua fonética, entón sí, nos, koma kanziños detrás. ¿Kando bamos konsiderarnos koma omes e koma pensadores, libres de pensamento alleo?

Koma rromate boules kontar o ke lle pasou a un escolante:

O probe do ome, estáballe insinando a ortografía a un rrapaz ke morría por pasar o mar. E teso koma un pan, eskoltaba as rregras da be e da v. O maestro, non akababa de botar rregras e mais rregras por akela boka, astra ko rrapaz farto de tanta rregla, díxolle:

E-diga, sñor eskolante, si lle posio a be sempre, e mando o demo a v ¿entenderáme?

Pareceme ke sí, díxolle bello.

Enton, deixe iso, e insineme a multiprikar.

XOSÉ PALAZIOS.

Na Louríña (Porriño) 1919.

De EÇA DE QUEIROZ

Prosas marginaes

XX

Andamos todos sofrendo. Pasamos lentos, desconsolados e alumiados pol-o sol negro da melanconía. Nin longos risos nin berceios fecundas. A esperanza fugiu pra aló das estrelas, das nuvens e dos camiños lesteos.

N-os corazóns nacen amores sombríos e loucos. E todo porque un día naceu unha criatura estrana, que foi alimentada con un leite morbido como a lua, e envolta n-unha túnica livida como a morte.

XXI

Onde estará ela agora, a miña ben amada, aquela criatura de ollar profundo?

Era n-aqueles almoçadas que ela se recostava; era all que ela pasava, e as frores do tapete baixo a presión dos seus pés, vivían e perfumaban.

A pé! A pé! Meus desejos! Acordae, acordae e ide buscar-mal Acendede total-as estrelas, e ide procurar-a pel-os camiños escuros! Desgrañade os cabelos verdes das florestas! Asopeade as escumas das ondas! Dispersade as multitudes! Crebade os encantos! Ide procurar-a pol-os estros! Esraqizade as tendas aereas, onde viven os soños!

Ide, ide, ouh meus desejos todos! En ficarel agardando solitario e silencioso, como un pombal d'onde fugiran total-as pombas.

XXII

"Perdín a miña ben-amada, e todo o ceo está negro, e nin ha estrelas que me consolent! Só resta morrer."

E o corpo díx á alma:

"Adeus pra sempre! Ouh exilada divina, ti vas morre! ouh frór dos sonos, ti vas desfacer-te con todos os teus arumes! Lembras-te, filla, como eu velava por tí? Eu andava palido e triste cando ti sofrías; e, cando te alegravas andava córado e vestido de risos. As veces ti deixavas-me e subías sereamente a torre esgula de marfil, onde habita o ideal; e eu en baixo, agadaba sin ollar, sin voz e sin movi-

mento: e cando desclías, alumeada e séria, eu escondíate voluptuosamente—a tí, ouh santa! a tí, ouh purificada! E agora vas morrer e nunca mais te verel, ouh miña vaporosa filla! Eu vou andar errante e perdido no mundo, por entre a materia enorme. Vou andar n-as arvores e n-os astros, n-as ondas do mar e n-a luz dos cometas, n-as rosas e n-os ollos das mulleres lascivas. Vou tal vez cobrir as malorés tristuras vivas, ser a follage dos ciprestes e o farrapo dos mendigos! E tí vas sumir-te, ouh alma dóce e dórosal."

E a alma díx ao corpo:

"Non chores. Devía ser así! Tí és sán e forte: eu son delicada, indefinida, doente."

Adeus e perdoa-me. Fun desdenhosa contigo. Quería ver-te frío e mudo. Quería que fugises d'aquelas molezas, que son feitas da voz perdida das sereias. As veces quería, na miña ideal seriedade, que te desfixeses en orvallo e pó, pra eu poder ir fundir-me na miña inmensa alma de luz. Mandava todos os meus desejos pra aquel paraíso de sombras, onde anda a alma de *Ophelia*.

E cantas veces, ouh meu corpo ben-amado, eu non seducín os teus ollos a que seguisen os viages inmensos das estrelas! Enton non sabía aínda, que había de cair e desfacer-me, como unha gota d'augal Adeus! En breve non te lembrarás mais de min.

Ha nacerche unha outra filla, e despois outra, e outra. E tí has-de estreital-as apertadamente, ou elas se chamen alma como eu—ou se chamen aroma—ouh, eu enton, se chamen som.

Adeus! Escolta: si n-as tuas peregrinacions atraves da materia, atopares os atomos d'aquela que eu tanto ameí, non te juntes con eles; porque si vos juntades no cálice d'unha fror, a fror ha-de mirrar-se; si fora na lus d'unha estrela, a estrela ha-de apagarse;—si fora n-as augas do mar, o mar ha-de gelarse....."

EÇA DE QUEIROZ.

Conversas c'un amigo

Moito estrañas, meu bo amigo, o meu silencio. ¿Cándo fun eu barulleiro? Somentes n-aquelas ocasións nas que, cheo de noxo ant'o espeitáculo d'as cabriolas dos saltimbanquis con lavita, d'as gracias sin gracia dos bufons, da seriedade asnal dos cretinos, das tristes renunciacions íntimas dos desleigados, nubrábaseme o corazón y-o pensamento de desconfianza na susceptibilidade rexeneratriz do noso pobo e vía que, diante da agonía da Pátreá, as multitudes seguían entregadas ós seus enredos y-a sua inconcencia, con aquela tranquilidade fundamental traxica con que, diante dos cristianos destrozados pol-as feras, Nerón sorría prácidamente ou lía, coreado pol-a vileza dos seus vasallos, uns malos versos de tirán sin inspiración nin xenio.

Falar ¿pra qué? Soio hai unha fala subri-

me que, trasmutando o espeitáculo da nosa vida interior, enchendo d'armonías transcendentales o peito escuro e sin ritmos, erga o espírito e abra caladamente novos camiños e ilumíne novos hourizontes. Esa fala é a que ún ten con sí mesmo, n'un soliloquio profundo, coa pupila ideal ateigada de luz e brillante d'entusiasmos ardentes, na emocional actitude dos que sinten coma propiós os problemas da Humanidade enteira.

Falar así é falar con todos e de todo, falar pra sempre e fortalecer, na acción e na vida, a obra de mañán.

Velaí eiquí qu'eu no silencio non teño un día de repouso. ¿Cándo fatiga iste monólogo interior baixo a copa do pino bruante e lanzal, ó socaire do castaño cheo d'ourizos como de pormesas, á veira da campía verdexante, meiga pol-a sua fermosura, con-

queridora com'unha femia d'ollos d'ensono e ofrecentes volutuosidades!...

**

¡O silencio! Lembrome ben d'aquel esquirtor chino que, coa pruma diant'o papel, non esquirbeu unha liña en mais d'un día. Non soupo qué decire; mais eu lin all, n-aquel papel en branco, o poema mais grande do mundo—sóbor todo o poema mais grande da vida,—e percibín unhas liñas vagarosas qu'eran como reutas d'unha matemática ideal que iñan buscando o infinito...

Tamén, meu amigo, vin xuntos e solos a Emerson e Carlyle, aburados por un mesmo ardente fogo. sen falárense unha verba, aló n-aquel recuncho frorido onde, con traxes axeitados, facía homes novos o xastre de "Sartor Resartus". E tamén na lira de Rodenbach eu oucei, entr'as armonías mais doces, subrimadoras do silencio, os cantos mais profundos y-as voces mais craras y-elocuentes.

**

Amigo: no frontispicio dos tempos novos, nos que se forxan os valores do porvir, hai un lema que escalda o corazón y-o cerebro: se non da froito a sementeira do espírito, busquemos no fogo e no ferro a eficacia dos ideaes que propugnan, na Pátreá dos servos e dos bufons con lavita, a nova vida, a trasmutación dos valores, a redención dos cautivos...

ROBERTO BLANCO TORRES.

PADRÓN... DE VERGOÑA

¡Un redactor do "Imparcial", un gassetista, un cunheiro, un analfabeto aspirando a repersentar nas Cortes a Padrón!

Nada mais noxento; nada mais sintomático da falla de cidadanía e patriotismo que hai na nosa Terra.

¡Lembrádevos de Nebral! ¡Lembrádevos dos das quintas! ¡Lembrádevos do Viturro e do piorno de Castelaol!

¡¡Gasset botado de Cidá Reial e trunfante aínda en Galicia!!

VERBAS PRÁCTICAS

O centralismo que nos abafa

A rede ferroviaria galega é un comprobante desatino. Toda ela é obra da ignoranza o servilismo do interés privado. O primeiro que salta os ollos o estudar os ferrocarrís galegos, e que os que téñemos trazado e concebido, non coñecían nen miga da economía rexional; non tiñan a máis pequena idea do que estaban chamados a ser os servilismos internazonales e do que prometían as comunicacións marítimas.

A idea fascinante, a manía que ispiro sempre o espírito n'esta obra, foi unir total-as poboacións con Madrid. Poder ire a Meca Nazional sen cambear de vagón, era e mais é aínda

o ideal d'unha chea de cacholas galegas; non importa ire co'a velocidá e c'o confort d'un carromato.

Gallcia resulta asin estivamente unida con Madrid, a cuxa vlla nada pode levar apenas, e da que somente males no senso moral e material e capaz de colleitarse: en troques está perfectamente illada do resto do mundo.

E un erro fondo, crer que o problema dos trasportes na rexión galega o extremo d'un continente, bañada pol-o mare na metá das suas fronteiras, por onde pasa a corrente comercial do mundo, é tan simple e tan sinxelo coma nos chaos da mancha ou na Terra de Campos.

A liña eléctrica, d'ancho normal, pol-a costa, até a fronteira francesa, uníndonos con Portugal, ha ser o eixo fundamentalismo, sobre o que xiren todol-os elementos do resto do orgaismo.

E a reorganización dos nosos portos e a construción das nosas carreteras ha relacionarse con esto, sen esquecelo nunca en nengures.

B. CALDERÓN.

EN VELA

Aquela fonte, aquel Cristo
y-aquel mouro pífefra,
en vela xunt'o mosteiro,
que s'esborallou, están.

A fonte reza baixiño,
n-o Santo Cristo luz hay,
e a sunlda d'os pífefros
lembra os queixumes d'o mar.

ANTONIO NORIEGA VARELA

Trasalba.

CARTAS DA VILA

Exemplos que doen

Os rapaces asturianos que viven na Residencia d'Estudantes de Madrid, dende fai mais d'un ano veñen traballando na organización de Bibliotecas populares na sua terra.

Xa chegaron a fundal-as en Luarca, Cadavedo, Cangas d'Onís e Avilés. Concebiron a idea na época d'estudo. Logo aproveitaron as vacaciós do vrán para poñela en práctica. Nos logares onde responden ó seu chamamento, forman un Patronato, persidido pol-o alcalde, c'os mestres d'escola, repersentantes de cooperativas, sindicatos, etc., e toda clás de persoas para as que a cultura é cousa esencial. Piden ó Concello local e subvención. Inician logo suscriciós entr'a xente do pobo. E houbo Biblioteca, com'a de Corao (Cangas d'Onís) que se ten feito pol-a Cooperativa agrícola co'a rifa d'unha vaca. A selección de libros fíxoa o Museo Pedagóxico Nazonal. O catálogo foi labor dos estudantes da Residencia. Xa estes mesmos rapaces asturianos pensaron no comenente que tería de ser para Asturias unha Escola industrial e encomendaron o seu estudo a un técnico.

As Bibliotecas, espalladas por Asturias,

están unidas entr'elas e con outros orgaismos somellantes: a Estensión Universitaria d'Oviedo e o Ateneo Obreiro de Gijón, Ateneo para o que donaron os novos capitalistas astures unhos 30.000 pesos. E todos estes orgaismos veñen agora orgaizando unha serie de conferencias culturais. Déronse xa algunhas de sanidá contr'a tuberculosis, a avariosis e outras doenzas infecciosas. Agora darán outras o catedrático da Central Manoel G. Mourente, o catalán Euxenio D'Ors e o doutor Pittaluga. Mais non soilo en Gijón e Oviedo, senon en Avilés, Cangas d'Onís e outras vilas. E o Ateneo Obreiro de Gijón festexará a chegada ó volume 3.000 na sua Biblioteca, c'un homenaxe a Palacio Valdés.

Como vedes, hai aqui un bo exemplo, e dígovos que sen desprecial-a «Casa da Troya», nós dariamol-os nosos «troyanos» por unhos rapaces somellantes ós asturianos da Residencia de Madrid. ¡Estes si que sinten a sua terra! ¡Estes si que saben honoral! Non con discursos retóricos, proveitosos somente para o brillo persoal, cujos efeutos duran o mesmo que o fume dos foguetes; non con Congresións algueirentes, nen con lembranzas a data fixa, senon con traballo constante, modesto, silenzoso e útil. Prescindindo de toda crás de políticos profesioaes. Sintíndose modernos, europeos, n'unha verba.

E os estudantes galegos ¿qué fan? ¿Onde están? ¿a que trafego adican os seus ocios do vran?

Aos nosos estudantes abóndalles con seren «pinocas»,—pitos ben—; con ter relacións c'os caciques amigos dos seus pais e con adular ós seus pais caciques; abóndalles con traballaren para eles mesmos, somente; con seren devotos de San Paramin; con beerraren nas prazas de touros, con lociren o calzón branco, sen engurras, na praia ou na rua ou no circo de recreio; con pensaren na herdeira rica.

¡Qué lonxe dos estudantes astures fican espiritoalmente os nosos estudantes! ¡Qué lonxe da Estensión Universitaria d'Oviedo do Ateneo obreiro de Gijón, a Universidad galega e as galegas sociedades obreiras!

Irmáns, irmáns, ¿non vos roen a i-alma estas cousas? ¿non vos doi o corazón ant'ela? Eu sinto unha dor que m'abraia, unha espiña que se me chanta moi adentro, moi adentro, cando acabo decatándome de que os estudantes galegos ou non son nada, ou son corazóns de vinte anos... ¡conservadores! Corazóns de corcho que fan a figa ás santas e fecundas rebeldías. ¡Vello verdes en prena adolescencia!

A. VILLAR PONTE.

Exposición Imeldo Corral

Axiña, dentro de poucos días, se terá d'inaugurar o novo local da «Irmandade» da Cruña c'unha Exposición de paisaxes do gran pintor ferrolán Imeldo Corral.

Namentras esteña aberta a Exposición haberá conferencias moi interesantes. Unha d'elas, a cargo de Xaime Quintanilla que ha falar da música.

DE CORREA CALDERÓN

Divagaciós sobre a modernidade do galego

Eu crelo que a nosa ortografía debe dársell'a maior sinxeleza e modernidade posibles.

A maneira ortográfica resucitada por Johan Viqueira que xa fora empregada n'outro tempo por Pondal—pra mña o meltrande poeta galego—é a que mellor me soa. Pro é a mais difícil.

Dende logo é a mais moderna.

Empregando iste sistema ortográfico stariamos mais preto de Portugal.

* *

Sendo uns fervorosos dos nosos crásicos, nós debiamos modernizal-a lingua que mpregaron eles.

Eu, para scribir en galego non studiei os seus versos, linos como si desfollara unhas rosas, non como estudio.

Pra scribeber no seu idioma ó poeta abóndall'o sentimento l-o seu istinto. O mais é accidental. O idioma puro recóllese dos belzos do pobo. Montaigne ía ós mercados a ouvir falar. Azorín ía l-o mesmo. l-o meu grande amigo Carracedo—o xenial e paradoxico Carracedo—ía adeprender o galego as feiras de Lugo.

Eu descendo d'aldeas fidalgas.—Os meus abós lonxanos fono alcaldes do val—l-eu crielme na terra coma un árbre.

Xa nascín falando en galego, pol-o conto. Por iso non tiven que adeprender l-o galego nos versos dos nosos crásicos.

Ademais, eu non sei si é o verdadeiro galego o que escribían os nosos crásicos.

Rosalía e Curros eran dous poetas imensos... pro cando o facían en galego, poñían moitas verbas castelás, porque estaban acostumados a escriber molto ben en castelán.

Lamas foi o que escribeu con mais pureza de léxico, quizabes.

Cabanillas, oxe, é un poeta puro l-enxebre. Mais o idioma en Lamas está na sua forma primitiva e sinxela. E o idioma do aldean, trascrito.

E iste idioma non serve pra falar de cencias e d'arte.

Temos que inxeunizar o concelto si queremos espresarnos enxebremente. E iso non convén. Non convén ter que suxetar as ideiss ou a forma, pra non deixar de ser puramente enxebre.

Hal, logo, que modernizal-a lingua, non hacla o castelá, sinon ó Mundo.

Eu cando non encontro a verba percisa no galego, góstame íla a buscar ó portugués pl-meiro o catalán, ó castelán antigo, ó italiano, ó francés, l-até ó alemán...

O meu amigo Xosé Casares Mosquera, inxeniero químico, un rapaz d'unha enorme cultura, felto na Alemania, na Inglaterra, na Suiza, falaban un día da semellanza qu'il alcontrara jantr'o alemán l-o galego! Multas

verbas marfiteiras das Rías Baixas—cuasi desconocidas—ouvíraas il na A'ema'ra.

Un día faláball'eu a A'ión V'ar Ponte, d'isto mesmo, e díxome que iso debíano facer individualmente os homes novos.

No italiano, por exemplo, háchansi istas verbas: Ferrovia, pregare, prófelo, profumo, pudore. (Véxase Giovanni Papini, Giovanni Pascoli, D'Annunzio).

Cá introduzón de neoloxismos ou de palabras antigas daríamosl'un grande moderinda-de o galego.

Sin deixar de'empregar as verbas puras que tivésemos.

* *

Deberíamos ler ós poetas i-os pensadores de Portugal, d'Italia, da Francia, da Catalunya, i-até da Rumanía. para traer despois aquela modernidade i-aquel espírito a nosa lingua.

Se nos conseguíramos darlle o galego mais modernidade que ten o castelán, o galego importábase.

Se nós fixéramos d'iste gran penedo dúctil que é o galego, unha statua chea de matices e de tonos, virían os poetas de fora a facer versos n-il coma na Idade Meia.

* *

¿Cómo se conquire isto?

Facendo homes novos pirmelro.

Spallando despois as idelas i-as inquietús d'ises homes novos.

* *

¿Cómo conquistar a significación da ortografía galega?

Eu crelo que non s'hal d'esquencer d'isto. Pra dar sensación d'unidade, haberfase que poffier d'acordo.

Enviar, por exemplo, os colaboradores de A NOSA TERRA unhas regras fixas, acordadas pol-os mais competentes i-os que tivesen mais sensibilidade. Non fal falla s'fialalos.

Convén insfial-o camiño ós rapaces novos que comenzan.

Debíase suprimir a e sempre que fose diante de s o comenzo das verbas, coma no italiano. Exemplo: Storia, sterco, Spagna.

Debíase suprimir as vocaes finais, cando as consonantes son igual cas vocales suprimidas. Exemplo: Art, tard, Inmens, no catalán.

Convén, pra facer mais sinxelo o noso idioma.

E. C. C.

EXPOSICION DE CAMILO DIAZ

O día 3 do corrente crausurouse no Centro Maurista da Cruña a esposición na qu'o noso irmán Camilo Diaz Valfio exhibu alguns dos seus moltos traballos de dibuxo e pintura.

Ao acto, no que falou o señor Portal Fradejas concurreu un seletto público que, pechou con chave d'ouro a obra de Camilo.

A nosa embora ao querido irmán.

Homenaxe dos coros gallegos a Perfecto Reijóo

POESIA DO NOSO

GRAN CABANILLAS

Nobre galtero-poeta que de milagreira traza pendurache da palleta a varil, fidalga, inquieta, alma saudosa da Raza!

Avelliña cubizosa que foches, rosíia a rosa, por vales, montes e rías, recollendo a mel sabrosa das galegas canturias!

Esforzado cabaleiro da ergueita, nova cruzada que limpou de aire extranxeiro a música de turreiro da nosa Terra adourada!

Dispostos a coroarte n'esta xornada de gloria, —túa, da Patria e do Arte— xúntanse para cantarte os cantos de vella historia:

O alalá do arriero que, das chocas ó compás, dende Lalín ó Ribeiro baixa o camiño costeiro canta que te cantarás.

A barulleira legría, a lumiosa labarada, —luz e estrondo na campía— das copras de retesia y-as copras de foliada.

O cantar ledo e fungón raposeiro e bailarín co que prega un patacón o ceguíño pedichón que rasca no violín.

A copriña rexoubeira, —frega afiada e certaíra,— que ó son do pandeiro entona a rapaza compañeira do vellíño da zanfona

Aires celtas das triadas, catigas de adar camiño, mariñáns espadeladas e regueifas e alboradas das terras á-par do Miño...

Gaiteliríño benamado, gala do chau encantado que o Lérez bica y-esmalta, mais exebre e máis sonado que o gaitero de Penalta!

Eu soío teño un deseo que o meu bo cariño encerra deixándome o peito cheo: Que Dios che pague no ceo o que fixeche na terra!

O mundo nada lle pido; nin por amor nin por lei fora no rogo servido. Dendes que me confirmei teño este refrán sabido:

Os que do seu chan en medra pasan suores e afáns, en Pekín e en Pontevedra señoritos e aldeáns pónenlle diante unha pedra... e máis acírranlle os cans!

RAMÓN CABANILLAS.

Peneirando...

Lachica, o noxento Lachica volve a xurdir en Granada. Apolado pol-o Goberno, e n'especial por Bugallalíño.

O Réxime empeñase en probare que está podre e que namentras se non troque Hespaña será unha porcada.

II II II

Os vlgueses sen pretenslós trascendentes, com'os picoretelros, fixeron unha "semana cultural", mol solene e locída.

E até consiguíron que o ministro de Fomento, acetase a invitación para pechala.

¡Canta envexa lle dará esto a Picoretíño!

II II II

Nós sentimos molto que Bugallal non vifera a Cruña o Congreso d'Estudos de segundo ensíño gallegos.

Pols levaría o seu.

Mais D. Abilio Calderón, cacique máslmo de Palencia, tamén s'en troques d'ir a Vigo, pousara na Cruña, atuando en público, ouviría silbas mais ou menos poéticas.

II II II

Vigo desela o ferrocarril a Valladolid. Desela tamén o ferrocarril León-Burgos. Desela o ferrocarril a fronteira francesa.

Fai ben. A cruña, en troques, non sinte a necesidá do ferrocarril da Costa.

Cando comece a sentila, quizais xa seia tarde.

E no pecado levará a penitenza.

¿Qué din a esto os famosos ponentes da famosa ponencia sobre ferrocarris gallegos, lida no Congreso picoretelro?

Teñen fachenda d'homes prácticos e desconecen a realidade.

II II II

A «Voz de Galicia» botoulle un capote a Diputación para defendela contr'os xustos ataques que se lle teñen adicado por retirarlle a metá da subención de costume a Academia Gallega.

Non se pode servir a dous amos, di o Evanxello.

Tampouco val acender unha vela a Deus e outra o demo.

II II II

Molitos asistócratas dou Galicia. Molitos e príncipaes.

Mas todos se teñen esquecido de que son gallegos. Nada lles debe a Terra.

II II II

¿Quén será certa persoa que dempois de ser dentro d'as recuas da vella política, unha volvoreta que andivo saltando d'unha cova a outra, val agora a facer probas nas filas romanonistas?

García Veleta non é.

¿Será algún que foi conservador, logo republicano rabento, dempois gassetista e mais tarde clerical... de ola, pero sin misa?

¿A qué acerta o lector?

II II II

En Biarritz casouse Gómez Carrillo (fillo adoutivo da Cruña), c'a coupletista Raquel Meller.

Foi testigo Romanones; n'esta festa non podía faltar un político senon estaría incompleta a representación de Hespaña.

II II II

Orgalizadas por elementos militares, valse a celebrar en Segovia unhas festas con ouxeto de recaudar cartos pra facerlle un mpimento ós héroes de Cavite e Santiago de Cuba.

Unha das festas será unha corrida de touros a base de Gallito Belmonte etc. etc. como lembranza da outra do desastre?...

¡Ole! ¡Viva Hespaña!

II II II

¿Será verdade que o señor Viturro sal da covacha provincial, agora que foi mallado por Castelao, tanto como fal moito tempo merecía?

Porque ese sería o primeiro servicio que faría a terra gallega.

II II II

Hal quen asegura que o señor Viturro (¡qué consoante tan axetado ten!) pediu a escedenza pensando (coltadifño) pillar en Madride calquera bicoca d'esas que a vella e infamante política reparte ós panaugados.

Pero ¿inda ten ambicions este probe marrulleiro que soio na política rural dos adocenos puldo chegar (¡quén o creeral) a ser persoa?

De todas sortes, Dlos' queira haxa en Galicia un caclque menos y-unha esprarza mais.

II II II

O *Ideal* (¿inda hal queu lea o *Ideal*?) publicou un artejo de *Armando Guerra*. sobor seu viaxe por Galicia. Como sempre, Galicia non é, pra estes turistas da carto, mais qu'a terra bonita e meiga, formosa como unha noiva ben emperexillada.

Mais ¿qué outra cousa pode declre ese cursi que dende fal catro anos ven enchendo de tonterías a unha parte—a menos importante por certo—da pobraclón hespañola?

"Armandifño,, snobista e vanidoso como él solo, andivo por Galicia repartindo entr'os seus admiradores (?) postaes ca súa firma, coma un toureiro de cartel ou unha ballarina de pernas moctas e lixeiras...

E o cretinismo do *Ideal* pensaría facer un gran conqwerimento ó abranquer tamén a firma de Armando..... anzuelo.

¡Cánta cabaza con tragadeiras!

II II II

¡Xustiza! pedía certo xornal a propósito da morte de Brabo Portillo.

¿Qué conceito, ¡vive Deus! tenderá de xustiza a necesidade?

Tipográfica Obrera.—Socorro, 3

Compagnie de Navigation SUD-ATLANTIQUE

Saida do porto da Cruña para Bahia, Rio de Xaneiro, Santos, Montevideo e Bos-Aires

O día 12 de Outono de 1919, aprosimadamente e salvo continxencias, sairá do porto da CRUÑA o paquebot correo francés

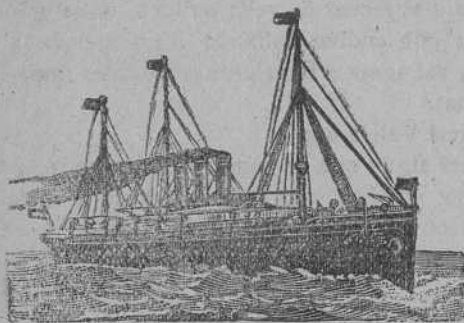
ASIE

Admite pasaxeiros de primeira, segunda, segunda intermedia e terceira crase.

Prezo do pasaxe en terceira crase ao Brasil, Montevideo e Bos-Aires **PESETAS 384'60**

Para mais informes dirixirse aos seus consignatarios:

Sres. OYA GILARD e COMPANIA, (S. en. C), Praza d'Ourense 2 B e Feixóo, 2.—A CRUNA

Compañía Chargeurs Reunis

Pra os portos de Bahía, Río Xaneiro, Santos, Montevideo e Bos-Aires, sairá da Cruña sobor do 15 do Setembro o vapor correo lixeiro

CEYLAN

Admite pasaxeiros de 1.ª e 2.ª crase e 2.ª económica.

Prezo do boleto de TERCEIRA crase Pesetas 369'60.
" medio boleto " " 189'60.

Nenos mais novos de dous anos, un gratis por familia.

De dous a 10 anos, pagan medio pasaxe. Malores de 10 anos, pasaxe enteiro.

NOTA INTRESANTE.—As mulleres que leven nenos que non chegan aos 10 anos, chamadas pol-os seus maridos, non poden embarcaren pra BOS AIRES si non presentan n'esta Agencia un certificado PRECISAMENTE do DEPARTAMENTO de EMIGRACION de BOS AIRES, permitindolles o desembarcaren na REPUBLICA ARXENTINA. Non teñen valor algun, as cartas de chamada, autorizacions, nin poderes dados ante os Cónsules hespañoles.

As mulleres que se atopen n'estas condicions e non presenten NECESARIAMENTE o dito certificado, non poden embarcar. Tamen teñen que presentaren o mesmo certificado os emigrantes que teñan MAIS de 60 ANOS e non valan acompañados da súa familia.

Pra informes dirixirse aos Agentes Xeneraes en Hespaña,

ANTONIO CONDE (Fillos).—PRAZA d'OURENSE, 2.—A CRUNA.

LA PROVEEDORA GALLEGA

DE

XUAN VAZQUEZ PEREIRO

A millor fábrica de chocolates de Galicia, sita na Rúa estreita de San Andrés. — A CRUÑA

Irmans: si queredes estar sans e fortes tomade todol'os días unha cunca do rico chocolate que fabrica ista casa, e veredes como sin darvos conta lestades ledos e traballades sin sentir o mais cativoiro cansancio, porque gozaredes de boa saúde.

¿Por qué é isto? Porque os chocolates que fai ista casa, fanse cós millores produtos i-a limpeza mais eisquisita.

PROVADEOS E CONVENCERÉDESIVOS

Faise cárrago de toda cras de traballos gráficos, en imprenta, litografía e fotograbadó, así coma sellos de caucho

A Papeleira Galega

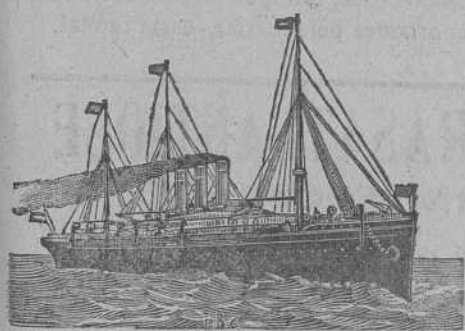
FRÁBICA DE BOLSAS DE PAPEL DE TODAS CRAS

BARREIRA, 7

FOTOGRABADO

A CRUÑA

Telef. 434

Lloyd Real Holandés

Amsterdam

(KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD)

Viaxes rápidos ó Brasil e a Arxentina pol-os acretados vapores-correios

GELRIA, ZEELANDIA, FRISIA E HOLLANDIA

Saídas fixas-regulars da Cruña e Vigo, adimitindo pasaxeiros de 1.ª, 2.ª, intermedia e 3.ª clás.

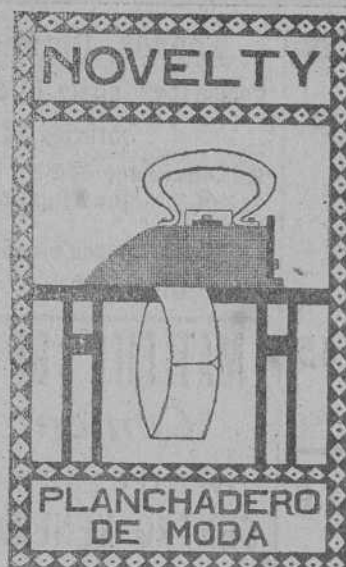
Pra informes respeito a datas de saídas e prezos de pasaxes dirixirse ó

Axente xeneral da Compañía en España

D. Raimundo Molina e Couceiro

CONSIGNATARIO

NA CRUÑA E VIGO.

Grandes Talleres

DE LAVADO E PRANCHADO DE ROUPA NOVA E DE USO

Despachos (A Cruña: Cantón Pequeno, 12
centraes (Vigo: Praza da Constitución, 12

Sucursaes (Estreita de San Andrés, n.º 12
na Cruña (Praza de Azcárraga, n.º 4
(Fernández Latorre, 76 e 84

Sucursal en (Vigo) (Príncipe, n.º 63

Todas nosas sucursaes ostentan un letreiro como sinal, qu'é reprodución da marca de garantía eiquí estampada.

Recíbense encargos de fora, y espídense por meio das nosas sucursaes.

Si no lugar onde vostede reside non-a hai, sírvase manifestarnos seus desexos de mandárenos os seus encargos.

Os viños e coñás millores

son os qu'elsporta a casa de PEDRO DOMECCO, de Xerez Fronteira, fundada en 1737. A casa máis antiga de Xerez.

O vermouth más selecto

de mundial e reconocida sonda é o ZINZANO (Torino).

O Anís do Mono

é un einspréndido licore sin rival

Pra viños de mesa

non hai outros com'ós dos cosecheiros esportadores Sres. R. LOPEZ DE HEREDIA (Haro). Casa central: Pazo da Equitativa.—MADRID.

REPRESENTANTE ESCRUSIVO: (matriculado) de todas istas marcas

José C. Juncosa

Galera, 39 é 41-2.º piso.—A CRUÑA

FRÁBICA MECÁNICA

:- DE CALZADO :-

- DE -

ANXEL SENRA

RÚA XUAN FLÓREZ

Depósito: Cantón Grande, 15
A CRUÑA**HOTEL CONTINENTAL**

Castelar, 8 e Olmos, 28

O MELLOR SERVIDO

- DE -

M. Losada Prado

A CRUÑA

LA SALUD**CASA DE BAÑOS**

A millor da Cruña

Avenida de Rubine, 22 (Riazor)

A FARTANZA

DE

CRISTINO P. REY

PROGRESO, 40—A CRUÑA

Irmáns: os millores viños que bebedes na Cruña son os que vende esta casa. Quen os proba un vez xa non cata outros. Tamén vende os millores choizos e xamóns de Lugo e tod a crás de licores.

Abonos Químicos Mineraes

Cementos, Sulfato de cobre, Azufres, Caldo bordelés ROUCH

Rexenerador ROSTTAM pra os animaes debles, pra que as gallinas poñan mais hovos, etcétera.

Pidanse prezos e condizós a

Fernández, Fano y C.^a—A CRUÑA**MATERIES DE CONSTRUCCION**

Cemento Asland

Madeiras -- Carbón

CENTRO XENERAL DE SEGUROS

IGNACIO PEDREGAL

NA CRUÑA

Gran H. Universal

Rúa da Reina (da Raíña), 21—LUGO

O MÁIS NOVO E O MILLOR

Ten carto de baño moderno. Dispón de teléfono (núm. 116) e de coche da casa pra todol-os trens.

O GRAN H. UNIVERSAL, merece ser visitado

Farmacia Europea

- DE -

López Abente

REAL, 55

A millor surtida da Cruña e un dos estabrecimentos da sua crase que mais honran a Galicia. Montada con arrego ós derradeiros adiantos.

EFFECTOS NAVALES

DE

FERRER Y COMPAÑÍA—SUCESORES

F. BERTAN e MIEBEL

VIGO e A CRUÑA

CASA FUNDADA EN 1868

Artigos xeneraes pra equipo da Mariña Militar, vapores, barcos de vela e pescadores.

GRAN FONDA**Las Cuatro Naciones**

San Andrés, 102.—A CRUÑA

O novo dono d'ista fonda, no seu deselo de mellorar o trato aos señores viaxeiros, fixo grandes reformas.

Xántase ben, e os precios están ó alcance de todos.

LA MODERNISTA

GRAN SALÓN DE BARBEIRIA

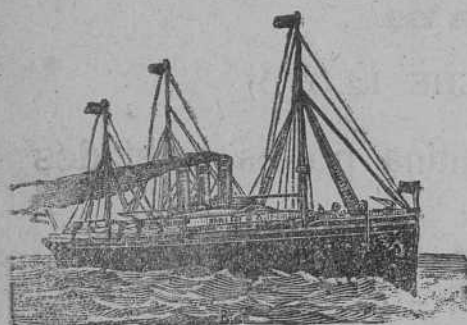
- DE -

RAMOSE ACEA

San Andrés 94, 1.º—A CRUÑA

Estabrecimento de primeiro orde, dotado de estufa de desinfección e todol-os aparatos higiénicos. Especialidade en lavabos de cabeza, loclós e friclós de todas clases.

Nota: N'este estabrecimento atopará o público un servico permanente a cárgo dos seus propietarios, antigos dependentes das máis importantes peluquerías, desta capital.

COMPAGNIE GENERALE TRASATLANTIQUE

VAPORES CORREOS DE GRAN VELOCIDADE

Servicios direitos dende o porto da Cruña

Na derradeira quincena de Agosto aprosimadamente e salvo continxencias, sairá para a Habana e Veracruz o rápido paquete correo

VENEZIA

Prezos do pasaxe (incruído-os impostos)

	Habana	Veracruz
Ponte paseo:		
Camarotes de luxo.	Ptas. 2.053'75	2.138'75
Id. exteriores.	> 1.668'75	1.753'75
Primeira crase		
Ponte superior:		
Camarotes exteriores.	> 1.498'75	1.593'75
Id. interiores.	> 1.293'75	1.378'75
Ponte inferior.	> 1.293'75	1.378'75
Segunda crase.	> 1.103'75	1.088'75
Preferencia.	> 808'60	798'60
TERCEIRA CRASE.	> 328'60	343'60

O día fixo de saída anunciaráse oportunamente.

O pasaxeiro que desexe embarcar ten de remitire seguidamente o nome e mail-o importe do pasaxe, sen emprender viaxe hastra que teña a conformidade do Consinatario de que se lle reservou a praza.

Os emigrantes e todol-os equipaxes, son levados a bordo por conta da Compañía.

Para toda clás d'informos sóbor de datas de saída, prezos do pasaxe e tipos de flete, dirixirse ó seu Consinatario

DON NICANDRO FARIÑA

Rúa de Compostela, esquina á Praza de Lugo